

НАРЕДБА № 10

от 7.12.2004 г.

за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с електрокари и мотокари

(Издадена от министъра на труда и социалната политика, обн., ДВ, бр. 112 от 23.12.2004
г., в сила от 24.06.2005 г.)

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при работа с електрокари и мотокари (кари) с общо предназначение.

(2) Наредбата се прилага на всички работни места съгласно чл. 2 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд, където се експлоатират електрокари и мотокари с общо предназначение.

Чл. 2. При организиране и осъществяване на работа, свързана с електрокари и мотокари, освен разпоредбите на тази наредба се изпълняват и изискванията на:

1. Наредба № 7 от 1999 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване (обн., ДВ, бр. 88 от 1999 г.; изм., бр. 48 от 2000 г. и бр. 52 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 43 от 2003 г. и бр. 88 от 2004 г.), както и изискванията на другите нормативни актове по безопасност и здраве при работа;

2. Наредба № 2 от 1987 г. за противопожарните строително-технически норми (обн., ДВ, бр. 58 от 1987 г.; изм. и доп., бр. 33 от 1994 г.), Наредба № 3 от 1997 г. за пожарната безопасност на обектите в експлоатация (обн., ДВ, бр. 54 от 1997 г.; попр., бр. 60 от 1997 г.), както и изискванията на другите нормативни актове за пожарна и аварийна безопасност.

Чл. 3. Работодателят предприема всички необходими мерки за осигуряване на здравословните и безопасни условия на труд при работа с електрокари и мотокари.

Чл. 4. Изискванията на тази наредба могат да бъдат доразвивани с ръководства или кодекси за добра практика, приети съвместно от браншовите или отрасловите структури на организациите на работодателите и на работещите.

Раздел II

Общи изисквания

Чл. 5. Работните места, където се извършва работа с електрокари и мотокари, се проектират, изграждат, съоръжават, пускат в експлоатация, експлоатират, контролират, поддържат и извеждат от експлоатация така, че работещите да извършват възложената им работа, без да се застрашават тяхната безопасност и здраве или безопасността и здравето на други лица.

Чл. 6. (1) Електрокарите и мотокарите се избират, подготвят, пускат в експлоатация, преустроиват, обслужват, поддържат и извеждат от експлоатация така, че да се осигури безопасността и здравето на работещите.

(2) Когато е необходимо, електрокарите и мотокарите се осигуряват допълнително с подходящи защитни приспособления и системи за предпазване.

Чл. 7. При осигуряването на безопасността и здравето на работещите в зависимост от вида работа се изпълняват и:

1. специфичните изисквания при експлоатация на електрокари и мотокари, посочени в приложение № 1;

2. специфичните изисквания при поддържане и ремонт на електрокари и мотокари, посочени в приложение № 2.

Чл. 8. (1) Работодателят предоставя на работещите:

ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ

---

1. информация за всички възможни опасности, за мерките, които са предприети за отстраняване, намаляване и контролиране на рисковете и по всички въпроси, свързани с безопасността и здравето при работа;

2. инструкции и/или правила и указания, които трябва да се изпълняват за осигуряване на безопасността и здравето на всички, които могат да бъдат застрашени.

(2) Информацията, инструкциите, правилата и указанията се изготвят на разбираем за работещите език.

Чл. 9. За управление на кари се допускат само:

1. правоспособни лица, които са придобили правоспособност за работа с кари и притежават свидетелство за работа с кари;

2. оправомощени с писмена заповед на работодателя лица.

Чл. 10. При работа с кари, като самоходни машини, предназначени за извършване на специфични дейности, и движещи се или придвижвани по пътищата само по изключение, се спазват и изискванията на Закона за движението по пътищата.

Чл. 11. Във всяко предприятие се разработват конкретни правила за движение на карите на територията на предприятието, товаро-разтоварните площадки и складовете.

Чл. 12. Работните места се създават така, че да са достъпни без опасност за работещите в обсега на действие на карите, а при аварийни ситуации да позволяват бързо и безопасно напускане.

Чл. 13. (1) За електрокарите и мотокарите се осигурява височина от пода до най-ниските части на таваните и подвесните транспортни средства (мостови кранове, конвейери и др.), позволяваща безопасно движение на работещите и на наземния транспорт.

(2) Когато над коридорите за движение съществуват ниско разположени съоръжения и инсталации, които биха могли да пречат на преминаването на карите, тези препятствия трябва да бъдат ясно означени с установените знаци за безопасност на труда и противопожарна охрана.

Чл. 14. При работа с електрокари и мотокари се осигурява спазването на изискванията в експлоатационните документи на съответната машина и в технологичните инструкции.

Чл. 15. (1) Работните места, пътищата и проходите за движение на карите се поддържат така, че да не се допуска натрупване на материали, суровини и готова продукция.

(2) За производство, при което става бързо натрупване на детайли или готова продукция в работните помещения, се предвижда допълнителна площ за складиране и подреждане, като се осигурят пътища за достъп на кари до нея.

(3) Местата, определени за складиране, се ограждат и означават с установените знаци за безопасност на труда и противопожарна охрана.

Чл. 16. Подът на работните помещения и складовете се изработва от твърди, износуустойчиви, негорими и маслоустойчиви материали с възможност за добро почистване, с добро сцепление и с подходящ наклон за оттичане.

Чл. 17. Пътищата, подът и подовата настилка на помещенията се оразмеряват за максималните натоварвания на ос на карите.

Чл. 18. Мотокарите могат да се използват на работни места само когато са предприети мерки за осигуряване на нормите и изискванията за чистотата на въздуха на работното място.

Чл. 19. В ремонтните помещения и лабораторните изпитвателни станции за мотокари се осигурява отвеждането на отработените газове от аспууха на всеки мотокар извън помещението.

Чл. 20. В гаражите и снабдителните пунктове за горива и масла се осигурява водонепропусклива, устойчива срещу влиянието на агресивни течности и вещества и

НАРЕДБА № 10 ОТ 7.12.2004 Г. ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВОСЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД ПРИ РАБОТА С ЕЛЕКТРОКАРИ И МОТОКАРИ

непозволяваща проникването на опасни вещества, пари и газове в помещенията канализация.

Чл. 21. Изборът на електрокари и мотокари и степента им на обезопасеност се съобразяват с класа на пожарна или взривна опасност на съответното предприятие, работно помещение или работно място.

Чл. 22. Не се допуска обслужване и ремонт на частите на електрокара, намиращи се под напрежение.

Чл. 23. (1) За канавките и ямите, по които преминават кари, се използват площи и покрития с необходимата здравина, недеформируеми, с висок коефициент на сцепление и които не образуват трудно преодолими прагове.

(2) Платформите и рампите се конструират и изграждат с подходяща конструкция и здравина, за да издържат натоварените кари.

Чл. 24. Преходните мостове се осигуряват със специално съоръжение, позволяващо сигурното им закрепване, за да се избегне всяко своеволно изместяване. Повърхността им е с голям коефициент на сцепление.

Чл. 25. Максималната товароносимост на кара се отбелязва върху него трайно и четливо.

Чл. 26. Опасните за движение места и зони се ограждат или очертават и се означават с установените знаци за безопасност на труда и противопожарна охрана.

Чл. 27. Рампите за товарене се изграждат със здрави конструкции и се поддържат изправни, чисти и без товари, пречещи на движението на кара.

Чл. 28. При складирането на сировини, материали и изделия се осигурява тяхната стабилност и устойчивост и безопасното им манипулиране.

Чл. 29. Стелажите и рафтовете в складовите помещения се конструират и разполагат така, че да осигуряват безопасно съхранение, раздаване и приемане.

Чл. 30. Стелажите в складовите помещения се поддържат винаги изправни, чисти, изчислени за съответния товар и товароносимостта им е ясно означена.

Чл. 31. Карите манипулират с изправни палети за съответния вид товар.

Чл. 32. Не се допуска работа с електрокари и мотокари, които имат неизправно устройство за предотвратяване на пускане в действие от неупълномощени лица.

Чл. 33. Когато праяката видимост на водача е недостатъчна да осигури безопасност, се инсталират допълнителни устройства за подобряване на видимостта.

Чл. 34. На места с недостатъчна осветеност се използват електрокари и мотокари, снабдени с осветление, подходящо за извършваната работа, с оглед безопасността на работещите.

Чл. 35. В случаите, когато електрокарът или мотокарът се движи в работна зона извън определените пътни маршрути, се установяват организационни правила за безопасност.

Чл. 36. (1) За предотвратяване на достъпа на пешеходци в работната зона на кара се предприемат съответните организационни мерки.

(2) Когато е необходимо присъствието на работещи в работната зона на кара, се предприемат необходимите мерки за тяхната безопасност.

Чл. 37. Когато се налага повдигане на карите за натоварването им и транспортирането им, те се захващат само на указаните от производителя места за окачване.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. „електрокар” е самоходна машина за безрелсов транспорт, предназначена за повдигане, стириране или транспортиране на товари, задвижвана от електродвигател, захранван от тягова акумулаторна батерия или друг източник на електрическа енергия;

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

---

2. „мотокар” е самоходна машина за безрелсов транспорт, предназначена за повдигане, стифиране или транспортиране на товари, задвижвана от двигател с вътрешно горене (бензинов, дизелов, газов или друг).

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 276, ал. 1 от Кодекса на труда.

§ 3. Наредбата влиза в сила шест месеца след обнародването ѝ в „Държавен вестник”.

Специфични изисквания при експлоатация на електрокари и мотокари

1. На всеки електрокар и мотокар се поставя табела с контрастен цвят с регистрационен номер.

2. По време на работа водачът е длъжен да носи свидетелството си за правоспособност.

3. Преди започване на работа водачът задължително получава подробни указания за маршрута, за вида и особеностите на товарите, които ще транспортира и манипулира, и за характеристиките на работната среда.

4. Преди започване на работа се проверява техническото състояние на кара.

5. Не се допуска експлоатация на неизправен кар или работа след появя на повреда или необичайни шумове.

6. При преминаване на кара в близост до машини, тръбопроводи, пещи, котли и други съоръжения се спазва безопасно разстояние до тях.

7. Транспортират се и се манипулират само товари с тегло, по-малко или равно на номиналната товароподемност и товароносимостта на кара и на сменяемите работни съоръжения.

8. Не се допуска увеличаване на товароподемността на кара-високоповдигач чрез прибавяне на допълнителна противотежест или по друг начин, освен ако такава възможност не е предвидена в инструкцията за експлоатация от производителя.

9. Транспортират се само правилно поставени, добре подредени или палетизирани товари.

10. Не се допуска транспортиране и манипулиране на товари, които биха могли да повредят сменните съоръжения или каросерията (платформата) на кара.

11. Не се допуска движение или работа с кара-високоповдигачи на открito при неблагоприятни атмосферни условия - гъста мъгла, буря, поледица и др.

12. Не се допуска превоз на хора върху кара, виличните рогове, сменните съоръжения и ремаркетата, ако те не са предвидени за тази цел от производителя.

13. При работа с кара-високоповдигачи се ограничават рисковете за работещите, произтичащи от преобръщане на карите, чрез една или повече от следните мерки:

13.1. ограждащо предпазно устройство за водача;

13.2. устройство, предотвратяващо преобръщане;

13.3. устройство, което осигурява да остане достатъчно пространство за работещите между земята и съответните части на кара в случай на преобръщане;

13.4. устройство, задържащо работещите към седалката, така че да бъдат предпазени от премазване в случай на преобръщане;

13.5. друго устройство с еквивалентно въздействие.

14. Движението на карите с товар и без товар се извършва с безопасна скорост.

15. Движението с високоповдигнат товар се извършва само в мястото на повдигането или свалянето на товара.

16. Не се допуска използване на кара-високоповдигачи без защитен покрив, когато такъв е предвиден в конструкцията на кара.

17. При използване едновременно на два кара за повдигане и пренасяне на товар допълнително се вземат специални мерки за безопасна работа.

18. При повдигане на максимална височина товарът може да бъде наклонен напред само в случаите, когато товарът се намира над мястото на разтоварване.

19. Виличните кара-високоповдигачи, използвани за подемно-транспортни работи на предмети с малки размери, се оборудват с вертикална защитна преграда, монтирана пред водача между мачтата и пулта за управление.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

Височината, ширината и устойчивостта на защитната преграда трябва да бъдат достатъчни, за да не позволяват товарът или част от него да падне върху водача при наклон назад.

20. Защитни прегради се поставят и за предпазване на работещия от движението на подвиличната плоча или от подаване на части от тялото му извън габаритните размери на кара.

21. Не се допуска стоеще под вилицата или сменното работно съоръжение.

22. Поемането на товара от виличния високоповдигач се извършва с възможно най-отдалечени един от друг и симетрично разположени вилични рогове.

23. Преди тръгването на кара-високоповдигач с товар или без товар върху виличните рогове повдигателната уредба се поставя в транспортно положение - мачтата наклонена назад и виличните рогове на транспортна височина 300 mm над пътя.

24. При превозване на извънгабаритен товар се осигурява височина и широчина на проходите, достатъчни за свободно преминаване и движение при недобра видимост, като придвижването се извършва бавно на преден ход с помощта на човек, който показва пътя на водача.

25. При превоз на обемисти товари, нарушащи видимостта на преден ход, превозът се извършва на заден ход или, по изключение, движението се извършва бавно на преден ход с помощта на човек, който да показва пътя на водача.

26. При превозване на дългомерен товар на него се поставят през деня сигнални флагчета, а през нощта фенери, сигнализиращи за по-големите габаритни размери. Товарът се фиксира в устойчиво положение и не опира до пътя.

27. При превозване на дългомерен товар с кар-високоповдигач, когато по пътя има препятствия и се налага повдигане на товара, движението се извършва с безопасна скорост и мачтата е в крайно задно положение. След преминаване на препятствието товарът се спуска отново на транспортната височина.

28. При движение с товар, окачен на сменяемо приспособление, се взимат мерки товарът да не се люлее и/или завърта.

29. Извънгабаритни товари с малка опорна площ се транспортират след предварително закрепване върху кара.

30. Преминаване на кара през праг или от едно пътно покритие на друго се извършва с безопасна скорост.

31. Преминаването на кара през летящи прозрачни врати се извършва след подаването на звуков сигнал и осигурена безопасност на движението.

32. Не се допуска преминаване на кара през летящи прозрачни врати с извънгабаритен и нестабилен товар.

33. В асансьори или в места с малки размери ръчноводимите кара влизат с товара напред.

34. При движението на кар-високоповдигач с товар по наклон товарът се ориентира към горната част на наклона.

35. При движение се следи карът да е на безопасно разстояние от ръбовете на мостове, кейове, ями, рампи, изкопи и др.

36. Повдигане или спускане на товар посредством кар-високоповдигач се извършва, когато:

36.1. под товара е осигурен необходимият просвет за вилиците или за други сменяеми приспособления;

36.2. ръчната спирачка е затегната;

36.3. роговете на вилицата са разположени симетрично спрямо вертикалната количка на кара;

36.4. товарът е правилно разположен, съобразно означената на табелката диаграма на натоварването му;

36.5. товарът е балансиран и осигурен срещу разместяване;

НАРЕДБА № 10 ОТ 7.12.2004 Г. ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВОСЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД ПРИ РАБОТА С ЕЛЕКТРОКАРИ И МОТОКАРИ

36.6. в близост до товара или под него не стоят хора.

37. Не се допуска слизане на водача от кара-високоповдигач при вдигнат товар.

38. При стириране на палети с кар-високоповдигач се съблюдават следните основни правила:

38.1. доближаването или отдалечаването до стелажа (стифа) се извършва с безопасна скорост с наклонена назад на 3 - 5 ° мачта;

38.2. повдигането на вертикалната количка с товар се извършва при спрян и застопорен със спирачките кар, като се следи товарът да се издигне малко над височината за полагане, след което мачтата се привежда във вертикално положение;

38.3. докато товарът дойде над мястото за поставяне, придвижването на кара се извършва бавно;

38.4. товарът се освобождава от вилицата чрез спускането ѝ до мястото на полагане и чрез наклон на мачтата напред, при което се следи за правилното поставяне на товара;

38.5. изтеглянето на кара, докато вилиците или друго сменяемо приспособление се измъкнат изпод товара, се извършва бавно;

38.6. карът тръгва при спусната вертикална количка на транспортна височина и наклон на мачтата назад.

39. За поемането на товар от стелажа (стифа) операциите по точка 38 се извършват в обратен ред, като се следи вилицата или друго сменяемо приспособление да влизат свободно под товара.

40. При стириране на пакети посредством кар-високоповдигач се спазват следните изисквания:

40.1. преди да се постави пакетът на стифа или на пода, мястото, на което ще се постави товарът, се оглежда;

40.2. следи се за правилното поставяне на пакетите - да не бъдат завъртени или разместени;

40.3. вилицата или друго сменяемо приспособление се изтеглят само след като бъде постигната устойчивост на поставения пакет;

40.4. оперирането с товара над и до стифа е плавно, без удари, на бавни режими на работа;

40.5. пакетът се повдига и изважда извън габаритните размери на стифа, след като работещият се убеди, че товарът е правилно захванат;

40.6. не се снема от стифа пакет, затегнат между другите, докато не се освободи от всички страни;

40.7. при отдалечаване от стифа сменяемите съоръжения напълно са се освободили от товара.

41. В палети, бокс-палети и контейнери товарите се подреждат при спазване на изискванията за безопасност при товаро-разтоварни работи.

42. Не се допуска повдигане на затрупани и с неуказано тегло товари.

43. При обработване на опасни вещества се спазват инструкциите за експлоатация на производителя.

44. Празни или пълни бутилки със състен газ се превозват само когато са поставени върху специални подложки и закрепени по сигурен начин.

Разтоварването им се извършва винаги от двама души, като не се допуска падане и удряне.

45. Нагорещени детайли се пренасят върху платформени кари и ремаркета в метални сандъци.

46. При преустановяване на работата с кар-високоповдигач вилицата му или сменяемото приспособление се поставят в долно крайно положение.

47. Не се допуска работа на мотокари в затворени помещения, без да са снабдени с катализатори.

48. Мотокарът се зарежда с гориво при загасен двигател.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

---

49. Преди пускане на двигателя на мотокара снетите при зареждането капачки на резервоарите се поставят обратно на местата им и се почиства от разлято гориво.

50. Когато карът е влекач или се използва като влекач, той се движи плавно, без остри завои и се спира внимателно, за да се избегне бълскането на ремаркетата едно в друго или връхлитането върху теглещия ги кар. При теглене се използват теглици с твърдо присъединяване.

51. При маневриране с кара-влекач за съставяне на автовлак се следи прикачването и се тръгва след сигнал, подаден от работещия, прикачващ автовлака.

52. При работа с кар-самосвал се следи за правилното застопоряване, респективно освобождаване на ключалките на капациите и на коша и да няма хора под коша при разтоварване.

53. Не се допуска движение на кара-самосвал с вдигнат кош.

54. При работа с кари-високоповдигачи със сменяеми съоръжения се спазват следните изисквания:

54.1. не се превишава допустимата товароподемност, означена върху диаграмата за натоварване на сменяемото съоръжение за конкретния високоповдигач, към който се присъединява;

54.2. предприемат се мерки за сигурно захващане на неустойчиви товари и товари, за които има опасност да бъдат изпуснати от съоръжението;

54.3. следят се излизящите извън габаритните размери на високоповдигача части на сменяемото съоръжение; тези части се означават съгласно установените изисквания за безопасност;

54.4. следят се движещите се части на сменяемото съоръжение и те се означават съгласно установените изисквания за безопасност;

54.5. отчита се влиянието на факторите: инерционни сили при завъртане, последвано от рязко спиране, при странично изнасяне, при изтласкане; разположението на центъра на тежестта на товара; силите на вята при съоръжения със значително обветрена площ (кламери с челюсти за кутии) и др.;

54.6. когато към кар-високоповдигач не е монтирано сменяемо съоръжение, необходимо е да се откачат тръбопроводите на присъединителната уредба от подвиличната плоча за избягване на излишните движения на тръбопроводите.

55. Преди започване на работа се проверява завинтуването на капачките в акумулаторната батерия и затварянето на капака над нея.

56. Вентилационните отвори на пробките на акумулаторните батерии се почистват ежедневно, за да се предотврати натрупване на газ в акумулаторните клетки.

57. Горната част на елементите на акумулаторните батерии се поддържа винаги суха, а изводите и кабелните обувки - чисти и сигурно затегнати.

58. Акумулаторната батерия се предпазва от къси съединения, като не се допуска да се поставят метални предмети върху съединителните лостове и полюсните накрайници или да се навлажняват батериите с електролит, което причинява непрекъснато разреждане.

59. Не се допуска отваряне на капака над акумулаторната батерия, ако наблизо има открит огън.

60. Не се допуска използване на акумулаторна батерия, по която има пукнатини и теч на електролит.

61. Не се допуска използване на открит пламък за проверка на нивото на електролита в батерията или на нивото на горивото в резервоара.

62. При работа с мотокари, използващи газово гориво, се осигурява безопасна експлоатация, като газовата уредба се поддържа в съответствие с нормативните изисквания и с изискванията, посочени в техническата документация.

63. Работа с мотокар с газова уредба се спира независимо при:

63.1. повишаване на налягането или температурата в газовата уредба над допустимите стойности, посочени в техническата документация;

НАРЕДБА № 10 ОТ 7.12.2004 Г. ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВОСЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД ПРИ РАБОТА С ЕЛЕКТРОКАРИ И МОТОКАРИ

63.2. откриване в елементите под налягане и съединенията на деформации, дефекти или пропуски на газ;

63.3. недопустимо изместване или повреда на укрепващите елементи на газовата уредба;

63.4. наличие на неизправно предпазно устройство на газовата уредба;

63.5. неизправност на спирателната или регулиращата арматура на газовата уредба;

63.6. случаи, посочени в инструкцията за експлоатация на газовата уредба.

64. При откриване на пропуски на газ в газовата уредба:

64.1. се спира двигателят на мотокара;

64.2. се проветряват загазените помещения;

64.3. се взимат мерки да не се извършват дейности, свързани с искрообразуване или ползване на открит пламък.

65. Не се допуска елементите на газовата уредба да се нагряват до температура, по-висока от 50 °C.

66. Не се допуска работа на кари с пневматични гуми, които имат пукнатини или износен протектор.

67. Не се допуска работа на кари с плътни гуми, когато са разслоени, отчупени, отлепени от джантата или износени над допустимото.

68. След работа карът се почиства и се паркира на определеното за това място, като в сменния дневник се записват забелязаните неизправности.

69. Преди напускане на кара:

69.1. повдигателната уредба се прибира, поставя се във вертикално положение и се спуска вертикалната количка до долно крайно положение;

69.2. всички командни органи и лостове се поставят в нулево положение и се затяга ръчната спирачка;

69.3. се вземат мерки срещу самопридвижване, когато карът е на наклон.

70. Не се допуска спиране на кара на железопътни прелези, железопътни линии, подкранови пътища или на неспазено габаритно разстояние от тях.

Специфични изисквания при поддържане и ремонт на електрокари и мотокари

1. Гаражът (гаражната площадка) се оразмерява въз основа на броя, габаритните размери и параметрите на завоя на карите и възможността за самостоятелно паркиране и излизане на всеки отделен кар.

2. Минималните допустими разстояния между страничните бордове на карите и стените, колоните или неподвижното оборудване в гаража и на вътрешногаражните проходи се съобразяват с широчината на най-широкия кар и условието за движение с безопасна скорост на минимално разстояние.

3. Размерите на работните постове в сервизните и ремонтните работилници се определят от габаритните размери на най-големите кари, за които са предназначени.

4. За всеки електрокар и мотокар се води документация, в която се вписват данните за кара: заводски номер, година на производство, дата на пускане в експлоатация, планови технически прегледи, обслужване, забелязани дефекти, планови и извънпланови ремонти, смяна на части и агрегати, поставяне на допълнителни приспособления и др.

5. Карите се поддържат в съответствие с техническата документация на производителя.

6. Преди започване на ремонтни работи по електрокара се изолира електроподаването.

7. При ремонт на карите ходовите им колела се застопоряват с клинове.

8. Преди едностренно повдигане на кар за смяна на колело той се осигурява срещу самопридвижване чрез включване на скорост, натягане на ръчната спирачка и с клинови подпори, поставени пред и зад колелата на другата страна.

9. При сваляне и поставяне на колело не се допуска да се извършват работи под повдигнатия на крик кар.

10. При напомпване на гуми на сборни джанти на кари се използват ограждащи приспособления, които предпазват от удар при отскочил обръч от джантите.

11. При напомпване на гумите на кара се проследява налягането в тях да не превишава допустимото.

12. Ремонтните канали, незасти от кари, се покриват със здрави капаци.

13. Подът на каналите се поддържа чист и сух.

14. Осигурява се лесно и безопасно слизане в ремонтните канали.

15. При извършване на ремонтни работи на кар-самосвал с повдигнат кош кошът се осигурява с приспособления срещу падане - стойки, обхващащи целия кош.

16. Не се допуска подпиране на коша с единични лостове и подпори.

17. При ремонт и обслужване на кара-високоповдигачи товарната количка се поставя на пода или се застопорява със специално приспособление.

18. Не се допуска отваряне на пробки от хидравличната система, когато се намират под налягане.

19. При ремонт на хидравличната система на повдигателната уредба на кара задължително се извършва обезвъздушаване на системата след приключване на ремонта.

20. Електрически и газови заварки или спойки по резервоарите за гориво се извършват само след пропарване, подсушаване и проверка за отсъствие на пожароопасни и взрывоопасни концентрации или по друг начин, изключващ опасността от запалвания и експлозии.

21. Акумулаторните батерии се закрепват към кара правилно и сигурно, за да се предотврати изместването и изпадането им.

22. В пункттовете за снабдяване на мотокарите с гориво и масла се спазват следните изисквания:

НАРЕДБА № 10 ОТ 7.12.2004 Г. ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВОСЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД ПРИ РАБОТА С ЕЛЕКТРОКАРИ И МОТОКАРИ

22.1. мотокарите се зареждат само на предвидените за това площадки;

22.2. до минимум се свежда възможността за възникване на пожар вследствие натрупване на статично електричество през време на зареждане с гориво;

22.3. съдовете, в които се получават горива или масла, са здрави и чисти и се затварят херметически.

23. При работа с моторни горива се спазват изискванията за превозване и съхранение на горива.

24. Не се допуска елементите на газовата уредба за природен газ на мотокара да се използват за съхранение или транспортиране на друг вид гориво към двигателя на мотокара.

25. Преди да започне зареждане на газовата уредба, се изключват двигателят, мобилният телефон на водача на електрокара и на работещите наблизо, както и всички други уреди, които могат да предизвикат искра при работата си.

26. При наливане на моторно гориво в резервоара на мотокара от съд или при преливане от един съд в друг на разстояние до 10 m не трябва да има източници на искри или огън.

27. Всеки кар се осигурява с пожарогасител.

28. Не се допуска засмукване с уста на антифриз или гориво посредством тръбички или маркуч.

29. Не се допуска съхраняване на други течности в съдове, в които е имало антифриз или гориво, ако съдовете не са основно почистени и обезвредени.